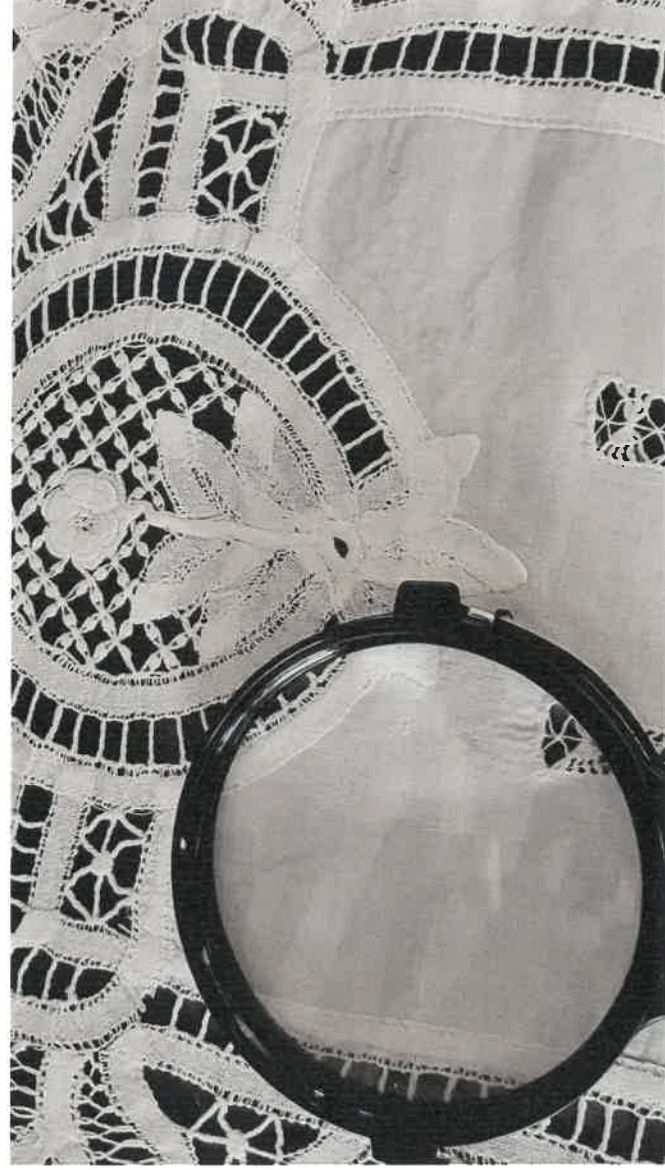

Høland Husflidslag:

Point Lace, lissebroderi.

- Begynte i Irland cirka år 1850.
- Etterligninger av håndlagde kniplinger.
- Mønstrene kan stamme fra kniplede båndkniplinger.
- Raskere å lage ettersom man kan bruke maskinvevde bånd som grunnstruktur, for så å fylle inn med ulike broderisting.
- Båndene man brukes kalles Point Lace lisser, derav navnet på arbeidsformen.

Gammel duk fra Aurskog Høland bygdetun.

Prøvelapp.

Kursarbeid.

Forord.

For mange år siden hadde de lokale husflidslagene i Aurskog Høland felles husflidsdag på bygdetunet i kommunen. Jeg var plassert i storstuen i en av bygningene hvor jeg demonstrerte diverse hullfalter og uttrekkssømmer. Plutselig fikk jeg se at på bordet ved siden av meg lå det en spesielt fin duk, på denne duken var det brukt en håndarbeidsteknikk jeg aldri hadde sett før. Jeg fattet fort interesse for denne duken og fant ut at det fantes to duker til, pluss et påbegynt håndarbeide registrert på bygdetunet i kommunen. Som ofte før begynte jeg å lete etter informasjon i «Berlinske Haandarbejds- Bog.» I denne boken fant jeg ut at dette er en teknikk som heter Point- Lace- lissebroderi.

Utsnitt av en gammel duk.

Disse gamle dukene var gitt til museet av Edith Schønhaug (1920- 2008) Hun var opprinnelig fra Hemnes, men bodde det meste av livet i Oslo. På dukene er det brukt flere teknikker, men det er Point- Lace som det blir sett mer i fokus her. Hvor dukene er sydd og av hvem vites ikke, men det er bevart mye flott håndarbeide fra gårdene i Høland. Det beviser at det fantes mange dyktige håndarbeidsdamer på denne kanten av landet, og derfor kan det godt være at dukene er sydd i nærområdet.

Litt historikk om Point Lace.

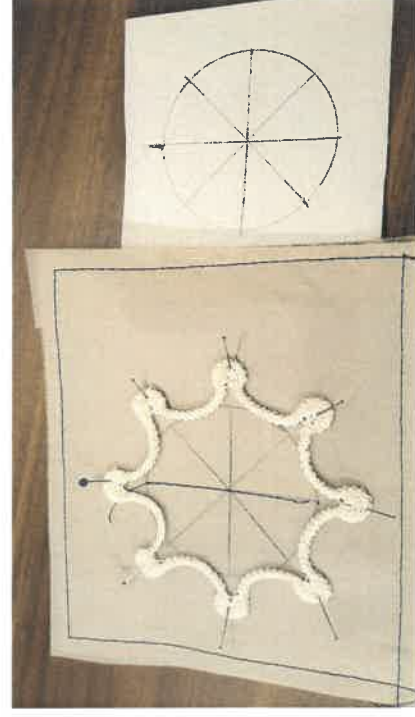
Dette er en morsom og ganske lett sying som etterligner de fine håndsydde kniplinger.

Omkring midten av 1800 tallet kom det en industri til Irland som etterlignet håndsydde kniplinger. Mønstrene til Point Lace kunne være hentet fra kniplede båndkniplinger som for eksempel russiske og belgiske båndkniplinger. Båndkniplinger er en av de tidligste formene for kniplinger og var på høyden i de italienske og franske kniplingene på midten av 1700 tallet. Mønstrene ble dannet av bånd som slynger seg i alle retninger og bindes sammen med fremmel¹. De maskinvevde båndene som brukes kalles Point Lace lisser og er vevd etter karakterer av de sydde og kniplede kniplinger. De mest vanlige lisser er lerretsvevde med klar kant, men det finnes også ulike typer til forskjellige formål. Det ble laget gardiner, duker, barnetøy, kraver, undertøy og kjoler. Det kan være et nydelig håndarbeide hvis tegning og utførelse er god og passer sammen med materiale og bruksgjenstand, men det er ofte at det kan sees i dårlig utførelse. I løpet av årene som har gått har jeg kommet over flere ting som duker, brikker, krager og gardiner. Jeg har inntrykk av at svært få kjenner til teknikken i Norge.

Fremgangsmåte:

Nødvendig utstyr til Point Lace.

¹ Fremmel: staver gitter.

Mønsteret overføres til et tykt og bløtt papir som ikke knekker og som kan brukes flere ganger. Bløtt skinn ble brukt til store arbeider ettersom det kunne brukes flere ganger. Om mønsteret skulle gjentas ble det tegnet bare en rapport og broderiet ble flyttet når den ene rapporten var sydd. Papiret må underføres med et lag stoff, det letter arbeidet. Mønsteret bør helst være slik at båndet ikke må skjæres over så alt for mange ganger, og det må tilpasses lissene som skal brukes til syngen.

Gammelt påbegynt arbeid fra Aurskog Høland bygdetun.

Båndene tråkles på etter tegningen. Smale bånd sys med en tråkning midt på båndet. Ved bruk av bredere bånd følges ytterkantene. Pass på at båndet ikke strammer i rundinger. Ved skarpe hjørner legges et legg. Til veldig brede bånd brukes sting som krysser over lissene. Når båndene er tråklet på kastes det over med en tynn tråd i alle buene. Der båndene går tett sammen sys de til hverandre. Hjørner og båndkryssninger sys godt til med usynlige sting. Hvis det er flere mønsterfigurer i tegningen som gjør at båndet må klippes over, må man sy med tette knapphullsting over sårkantene.

Når båndene er tråklet godt på og de følger tegningene, begynner utfyllingen mellom båndene. Utfyllingen består av staver eller trenser, edderkopper og forskjellige grunnsummer. Stingene er enten knapphullsting, overkast av trådene eller stoppesting.

Bånd og lisser. Lisseheklings.

Det er ikke så lett å få tak i fabrikkvevde bånd i Norge. Det kan være vanskelig nok å få tak i garn som egner seg til å hekle lisser.

Jeg har heklet lisser i tre forskjellige bredder, det finnes også flere idéer til lisser på you tube.

Tre forskjellige lisser, garnet er Cotton perle fra DMC

Prøvelapp 1.

Materialer:

Bred lisse, smal lisse, mønsterpapir/ pergament og skredderstrie.

Bred lisse som kant.

Smal lisse som blader.

Inspirert av en gammel duk heklet jeg først en blomst. En bred lisse i ønsket lengde og en av de smaleste. Fordelen med heklede lisser er at man kan tilpasse lengden og unngå sårkanter.

Den bredeste lissen plasserte jeg fritt på mønsterpapir og tråklet den fast. Som underfor har jeg brukt skredderstrie og jeg tråklet gjennom begge lagene. Deretter tråklet jeg fast blomsten

med rettsiden ned. Så danderte jeg den smale lissen fra blomsten og videre ut i et bladmønster.

Lissene tråkles fast.

Blomst og blader festes sammen.

Når alt er festet godt til underlaget med tråklesting, begynner syingen. Her har jeg festet blomst og blader til ytterkantene og til hverandre med tvinnede trinser. Der hvor avstanden er stor har jeg også sydd edderkoppene samtidig. Jeg har benyttet heksesting stoppesting og to typer edderkopper er brukt til utfylling av bladene.

Alle sting og utfyllinger blir sydd fra vrangen og det er rettsiden som ligger ned. Tråd-endene festes pent inne i lissene, men må ikke sys så dypt at de synes på rettsiden. Det er spennende når arbeidet klippes av papiret. Det blir pent på rettsiden.

Tråklestingene er løsnet.

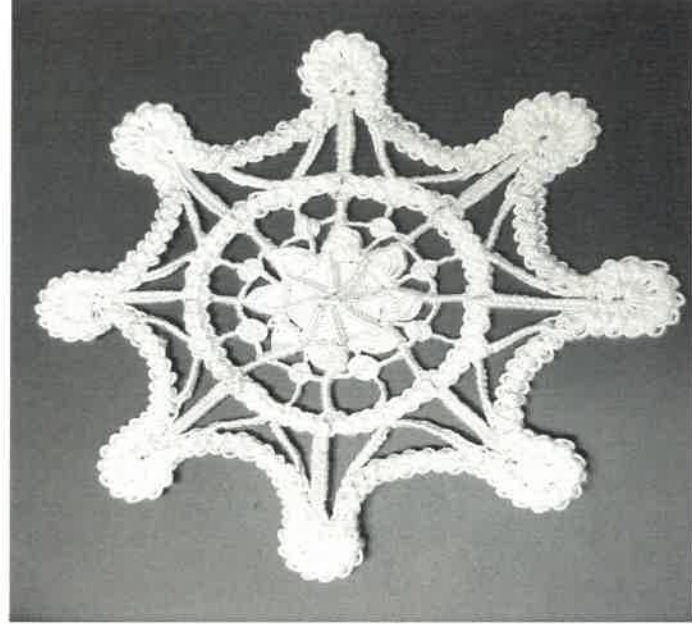

Arbeidet løsnes fra papiret.

Linker til diverse broderisting:

<https://www.forum-alev.org/dantel-ornekleri/446114-dantel-angles-yapilisi.html>

<https://www.youtube.com/watch?v=uVN5nIbNfEs>

Eksempler på ferdige Point Lace, lissebroderier.

Kurs.

Høsten 2016 hold Høland husflidslag kurs i Point Lace. Kurset gikk over tre kvelder og vi hadde deltakere fra flere generasjoner. Vi hadde også Point Lace på et temamøte våren 2017. Alle mønstrene som ble brukt på kurset er skrevet ut fra Pinterest.

Her er Oddrun i gang med en engel og barnebarnet, Karoline lager et hjerte.

Engelen til Oddrun

Karoline sitt hjerte med perler.

Point Lace på kongelige klær.

Dronning Viktoria ved gulljubileet i 1887

Kronprinsesse Viktoria og Prinsesse Sofia .

Dette er en gammel håndarbeidsteknikk som lever videre.

For Høland Husflidslag:

Jorid Julie Bratli.

Janka Helen Bratli.

Nettkilder:

<https://www.google.no/search?q=dronning+victoria&tbm=isch&fbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ah>

<https://www.google.no/search?q=prinsesse+sofia&tbm=isch&fbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ah>

[TFT9m7iqfZM:](https://www.minnote.no/#!/artikkel/23789438/kongelig-daap-kronprinsesse-victoria-og-prinsesse-sofia-matchet-i-blonder)

<https://www.minnote.no/#!/artikkel/23789438/kongelig-daap-kronprinsesse-victoria-og-prinsesse-sofia-matchet-i-blonder>